Vyhodnotenie
14. ročníka celoslovenského projektu
pre stredné školy

Záložka do knihy spája slovenské školy: Najobľúbenejší citát z knihy, ktorá zmenila môj pohľad na život

Národný inštitút vzdelávania a mládeže v Bratislave vyhlásil pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2025** pre stredné školy **14. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy: Najobľúbenejší citát z knihy, ktorá zmenila môj pohľad na svet*.**

Cieľ celoslovenského projektu

Cieľom celoslovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi slovenskými strednými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobili ľubovoľnou technikou na vyhlásenú tému ***Najobľúbenejší citát z knihy, ktorá zmenila môj pohľad na svet***. Rovnako mohli žiaci prostredníctvom literárneho motívu zobrazeného na záložke svojim rovesníkom sprostredkovať osobnú skúsenosť s knihou, ktorá im pomohla pochopiť samého seba alebo všeobecne svet, poprípade im pomohla prekonať ťažké obdobie, či v nej bol citát, ktorý im znel v hlave aj dlho po prečítaní. Výmenu záložiek využili školy aj k nadviazaniu spolupráce, kontaktov a poznávaniu života žiakov z rôznych kútov Slovenska a zároveň ako súčasť školského projektu.

Priebeh celoslovenského projektu

Stredné školy, ktoré sa chceli zúčastniť celoslovenského projektu, vyplnili do 30. septembra 2025 elektronickú prihlášku, ktorá bola zverejnená na webovom sídle Národného inštitútu vzdelávania a mládeže. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok Národný inštitút vzdelávania a mládeže vytvoril **83 partnerských dvojíc** medzi strednými školami s prihliadnutím na typ školy a počet prihlásených žiakov. Dňa 2. októbra 2025 zaslal kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii celoslovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice zároveň informoval, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadväzovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2025.
Národný inštitút vzdelávania a mládeže priebežne posielal zúčastneným školám dôležité informácie a pokyny, ako postupovať pri realizácii celoslovenského projektu. Termín zaslania dobrovoľného vyhodnotenia bol stanovený na 14. november 2025.

Odporúčané čitateľské aktivity

Národný inštitút vzdelávania a mládeže odporučil školským koordinátorom, aby výrobu záložiek doplnili rôznymi tvorivými čitateľskými aktivitami, ako sú napríklad žiacke besedy o prečítaných najobľúbenejších knihách, besedy so spisovateľmi, vlastná tvorba, písanie čitateľských denníkov, čitateľské maratóny, súťaže v čitateľských zručnostiach, tvorivé čitateľské dielne alebo aj čitateľské jarmoky, online kvízy, prezentácie o živote a literárnej tvorbe najobľúbenejších spisovateľov formou krátkych referátov, slohových prác alebo

powerpointových prezentácií pred spolužiakmi, vyučovacie hodiny zamerané na spoločné poznávanie a čítanie najobľúbenejších literárnych diel rovesníkov alebo počúvanie audio nahrávok uvedených literárnych diel, návštevy školskej knižnice, prípadne verejnej knižnice.

Vyhodnotenie celoslovenského projektu
Do celoslovenského projektu sa prihlásilo **166 stredných škôl s celkovým počtom 9 164 žiakov**.
Národný inštitút vzdelávania a mládeže poslal poďakovanie každej zúčastnenej škole za aktívnu účasť v celoslovenskom projekte a za zmysluplné, radostné a inšpiratívne naplnenie jeho posolstva. Následne školy vyzval na dobrovoľné vyhodnotenie celoslovenského projektu a pripojenie fotografií najkrajších záložiek.

Výber z dobrovoľného hodnotenia celoslovenského projektu 83 strednými školami spolu s fotografiami najkrajších záložiek je dostupný na webovej adrese:

https://nivam.sk/kniznica/skolske-kniznice/celoslovensky-projekt-pre-stredne-skoly-zalozka-do-knihy-spaja-slovenske-skoly/zalozka-do-knihy-spaja-slovenske-skoly-14-rocnik/

Výroba záložiek
Realizácii výroby záložiek predchádzali časté diskusie žiakov o dôvodoch výberu literárneho diela a obľúbeného citátu. Každý žiak predstavil vybraný výrok z knihy, vysvetlil jeho význam a priblížil, ako ovplyvnil jeho pohľad na svet. Následne sa o jednotlivých citátoch viedla spoločná diskusia, počas ktorej žiaci odpovedali na otázky o tom, aké pocity v nich citát vyvolal a ako súvisí s ich osobnými skúsenosťami. Niektorí žiaci aj stručne predstavili obsah prečítanej knihy alebo básnickej zbierky.
Stredoškoláci s veľkým nadšením pracovali na výrobe záložiek pre svojich rovesníkov z pridelených partnerských škôl. Pri tvorbe využili svoje kreatívne schopnosti, fantáziu, estetické cítenie a rôzne techniky výtvarného spracovania. Záložky vyrábali v rámci vyučovania (najmä na hodinách slovenského jazyka a literatúry či informatiky), na záujmových krúžkoch (napr. kreatívnom alebo literárnom), počas praktických cvičení, v čitateľských dielňach alebo individuálne doma. Tvarovo aj veľkosťou boli záložky veľmi rozmanité.
Výtvarné spracovanie záložiek vychádzalo z motívov a citátov z mnohých známych literárnych diel. Najčastejšie to boli tieto knihy: *Malý princ, Premena, Harry Potter, Na vine sú hviezdy, Narnia, Havran, Biblia, Alica v krajine zázrakov, Portrét Doriana Graya,*

Antigona, Pán prsteňov, Matilda, Pollyanna, Fantóm opery, Japonské rozprávky, Meno ruže, 1984, Pýcha a predsudok, Alchymista, Bedári, Rómeo a Júlia, Hra o tróny, Anna zo Zeleného domu, Starec a more, Zaklínač, Kto chytá v žite, Príbeh muža, Počiatok, Traja kamaráti či *Ako chutí moc.*
Niektorí žiaci sa inšpirovali aj slovenskou poéziou, napríklad básňami od Andreja Sládkoviča, Pavla Országha Hviezdoslava, Miroslava Válka, Ľubomíra Feldeka a Milana Rúfusa.
Dôležitým prvkom boli aj motivačné výroky známych športovcov, ako sú Pavel Daciuk, Lewis Hamilton a Jaromír Jágr. Na záložkách sa objavili aj všeobecné citáty o priateľstve, múdrosti a láske ku knihám.
Na zadnú stranu záložiek niektorí žiaci uviedli svoju poštovú alebo mailovú adresu či kontakt na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram), aby mohli pokračovať v komunikácii a upevňovať nadviazané priateľstvá aj po oficiálnom ukončení celoslovenského projektu. Mnohí žiaci navyše vyrobili záložky nielen pre partnerskú školu, ale aj pre svojich pedagógov, školskú knižnicu či na účely prezentácie vlastnej školy.

Čitateľské aktivity
Doplňujúcim programom pri výrobe záložiek boli časté diskusie žiakov o vybraných citátov z ich obľúbených kníh rôznych žánrov – dobrodružných, fantastických, dievčenských, historických a biografických románov, ako aj z básnických zbierok. Súčasťou čitateľských aktivít bolo aj vysvetlenie dôvodu, prečo si žiaci vybrali konkrétne dielo, a priebežné spoločné čítanie ukážok z obľúbených románov slovenských i svetových autorov. Program dopĺňali aj čitateľské maratóny, literárne kvízy a súťaže, návštevy školských knižníc, poprípade mestských knižníc a oslavy Medzinárodného dňa školských knižníc.
Školskí koordinátori pripravili aj rôzne tvorivé podujatia zamerané na rozvoj čitateľských návykov. Išlo napríklad o voľné čítanie kníh podľa vlastného výberu v Mestskej knižnici v Partizánskom, účasť na krste knihy básnika Mikuláša Kováča v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici, aktívnu návštevu čitateľského krúžku *Čítankomil*, organizáciu *Tichej čitateľskej chvíľky, Čítania z obľúbenej knihy* či podujatia *Na čaji s knihou a záložkou*. Počas týchto tvorivých aktivít žiaci čítali úryvky zo svojich najobľúbenejších kníh a delili sa so spolužiakmi o svoje dojmy.
Niektoré školy pripravili aj vysielanie v školskom rozhlase, v ktorom vysvetlili zmysluplné poslanie projektu a predstavili pridelenú partnerskú školu.

Výmena záložiek
Stredné školy vkladali do poštových zásielok so záložkami aj sprievodné materiály, ktorým chceli partnerským školám priblížiť svoju činnosť a región. Išlo najmä o ďakovné listy alebo rukou písané listy od žiakov, propagačné materiály o škole a jej študijných odboroch, informačné letáky o regióne, knižné publikácie, informačné brožúrky, školské časopisy, školské ročenky, školské pamätnice či fotografie žiakov zapojených do projektu. V mnohých zásielkach sa nachádzali aj drobné upomienkové predmety, napríklad perá s logom školy, kalendáriky, rozmanité kancelárske potreby alebo malé sladkosti.

Školskí koordinátori zároveň pravidelne zverejňovali na webových sídlach svojich škôl stručné informácie o priebehu projektu spolu s fotografiami najzaujímavejších a najkrajších záložiek. Týmto spôsobom širokej školskej komunite i verejnosti predstavili kreativitu a úsilie žiakov pri podpore čítania. V rámci propagácie celoslovenského projektu pripravili aj články do školských časopisov. Spoločne so žiakmi vytvárali nástenky a výstavky z vlastných a partnerských záložiek, ktoré umiestňovali do vestibulov škôl alebo priamo do tried. Niektorí školskí koordinátori deklarovali záujem pokračovať v nadviazanej spolupráci aj po ukončení celoslovenského projektu a navrhovali ďalšie možnosti rozvíjania priateľských vzťahov.

Výber z vyjadrenia školských koordinátorov
„Každá záložka niesla v sebe stopu osobného prežívania a tichého odkazu, že kniha môže zmeniť človeka – ak jej dovolí vstúpiť do svojho sveta. Projekt prepojil fantáziu, srdce a priateľstvo – a ukázal, že slová majú moc spájať nielen myšlienky, ale aj školy a ľudí naprieč Slovenskom.“
Ľuboslava Štefanová, Stredná zdravotnícka škola sv. Bazila Veľkého, Prešov

„Je to krásna čitateľská aktivita, kde sa nesúťaží, ale pekne v pokoji sa tvorí a obdarúva. Takýchto akcií prinášajúcich radosť a dobrý pocit z vykonanej práce nikdy nie je dosť.“
Emília Černeková, Obchodná akadémia D. M. Janotu, Čadca

Prínos celoslovenského projektu
Výmena záložiek opätovne pomohla pedagógom a školským knihovníkom hravou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie s radosťou. Zároveň podporila ich pozitívny vzťah ku knihám a školskej knižnici a motivovala ich, aby s nadšením rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Pomohla tiež vytvárať živé, priateľské spoločenstvá, v ktorých sa žiaci učili navzájom si pomáhať a zapájať sa do tímovej práce s cieľom podporiť vzájomnú súdržnosť a užiť si spoločnú radosť z čítania a zdieľania čitateľských zážitkov.
Výroba záložiek – najmä jej výtvarná časť – pomohla žiakom rozvíjať jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu sebarealizácie. Práca na záložkách priniesla radosť všetkým žiakom – aj tým s mentálnym postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou či pochádzajúcim zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy často nemajú prístup ku knihám. Táto činnosť ich obohatila o skúsenosť so sústredenou prácou a o pocit hrdosti nad vlastným výtvorom. Žiaci sa pritom učili spolurozhodovať o veciach, ktoré sa ich osobne týkali, a čestne plniť svoje záväzky voči väčšinou neznámemu kamarátovi z partnerskej školy. Pridanou hodnotou celoslovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov a rozšírenie vedomostí žiakov v oblasti slovenského jazyka, literatúry a informatiky. Bonusom projektu bolo nadviazanie nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami a rovesníkmi zo všetkých kútov Slovenska, ako aj vzájomná aktívna podpora čítania a tvorivosti.

Poďakovanie
Naše vrúcne poďakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do tohto celoslovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení.
Veľkú vďaku vyjadrujeme všetkým **tvorivým, inšpirujúcim, obdivuhodným a nesmierne ochotným školským koordinátorom** za prijatie pridelenej partnerskej školy, za výbornú koordináciu projektu na svojej škole a za korektnú i priateľskú komunikáciu s partnerskou školou. Zároveň im ďakujeme za ich elán, obetavosť, voľný čas a neochvejnú podporu, s ktorou sa venovali usmerňovaniu práce svojich žiakov v rámci celoslovenského projektu.
Osobitne ďakujeme im aj ich vzácnym kolegom za všetky originálne, tvorivé a pútavé aktivity, ktoré zrealizovali na podporu kreatívneho čítania v triedach a školských knižniciach.

Oprávnene im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie
Naša hlboká vďaka patrí aj **stredoškolákom** za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti. Ďakujeme im aj za to, že svoje nadšenie, nadanie a talenty využili na ušľachtilý cieľ – sebavzdelávanie a vzdelávanie druhých – a že prispeli k

vytváraniu živých, podnetných priateľstiev v rámci svojich tried i medzi partnerskými školami.

Vypracovala:
Mgr. Rozália Cenigová (21. 11. 2025)
metodička a odborná garantka celoslovenského projektu
Oddelenie knižničných a informačných služieb
Odbor podpory neformálneho vzdelávania a školského športu
Národný inštitút vzdelávania a mládeže
Pracovisko Hálova 6
850 01 Bratislava
Tel.: +421 2 68 208 610, e-mail: rozalia.cenigova@nivam.sk

Organizátori:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NIVAM
NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE